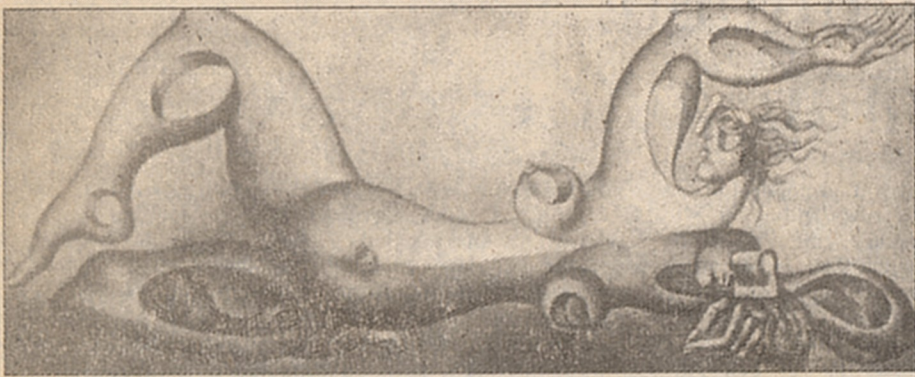

Կերտարվեստ

Նա չգիտի՝ վաղն ինչ է լինելու

ԱՆՈՒՇ ԹՐՎԱՆՏ

Դեռ 30-ական թվականներին Երվանդ Քոչարը Փարիզում սկիզբ դրեց իր արվեստի «գեղանկարչություն սարածության մեջ» ուղղությանը: Միմյանց կցվող երեք հարթությունները դանդաղ յոթվում էին իրենց առանցքի շուրջ, իսկ հարթությունների վրա դասկերված ռեալիստական կերտարները ստեղծագործության հիմնական մասն էին կազմում եւ կարող էին շարժման ժամանակ մի հարթությունից «անցնել» մյուսը: Տարիներ հետո Քո-

չարն այդ օրյեկտները ցույց տալով իր աշակերտ Ռուդոլֆ Խաչատրյանին՝ ասել է. «Դու հասնելու ես սրան, բայց ո՛ր ճանապարհով»: Այսօր Ռուդոլֆ Խաչատրյանը եվրոպական կերտարվեստում Հայաստանը ներկայացնող եզակիներից է, ու հայրենի երկրում հայտնի է ոչ որոշեալ փոխարան «սարածական գեղանկարչության» հետևորդ: Մի քանի սերունդների գեղագիտական ճառակն իր արվեստի չափով կրթած ռեալիստական, հիմնականում դիմանկարային, կերտարվեստի վարդերը, այսօր, սակայն, այդ սերնդին եւ ժամանակակից արվեստասերին ներկայացնում է նոր նկարչությանը, որն իր քառերով կոչվում է քաղնաչափ օրյեկտ:

Ներ: 60-ամյակի առթիվ Ազգային թանգարանում քաղնաչափ օրյեկտի ինչ սկզբում Ռուդոլֆ Խաչատրյանն ասաց, որ ցուցահանդեսը վեճերի տեղիք է տալու. «Դուք ինձ ճանաչում եք իմ ռեալիստական արվեստով: Սակայն գեղանկարչությունը կենսաբանական զարգացում առնող «մարմին» է եւ դժվար է ասել՝ ինչ կլինի: Ես չգիտեմ՝ վաղն ինչ կլինի: Թվում էր, իմ արվեստում ես հասել եմ վերջնագծին, բայց անցած օրը նորից մի գաղափար ծնվեց: Նշանակում է, նկարչությունը դեռ շարունակություն ունի, ուրեմն՝ մենք դեռ կհանդիպենք»: Տասնիմեկ տարի համադրությունից դուրս աղորդ գեղանկարիչը բա-

զում ցուցահանդեսներ է ունեցել Մոսկվայում, եվրոպական քաղնաչափ օրյեկտներում: Նրա նկարչության հիմքում մարդն է ու նրա ընդկզմունքը: 90-ականների սկզբին սկսած վերագրական նկարչության մեջ նույնիսկ իշխում է մարդը, եւ ամբողջ «ցուցադրվում» է մարդու երկմիասնական

կերտարը: Մեկ մարդու երկմիասնականությունը փոխարինում է մեկ մարդու քաղնաչափ օրյեկտի մեջ ներկայացնելու միջոցով, Ռուդոլֆ Խաչատրյանը «կենսաբանական զարգացում» է աղափարում նրանցից յուրաքանչյուրի համար: Ստեղծագործություններն իրենց ճեպակով փայլուն են, սակայն դրանց ստեղծ-

մանը մասնակցում են գեղանկարն ու գծանկարը: Բայց փայլուն-գեղանկար-գծանկար՝ քաղնաչափ օրյեկտից բացի, նա վերացական կերտարներ է ստեղծում նաեւ կլավի վրա: Վերջինիս մեջ նույնիսկ թաքցված ռեալիստական դիմապատկերները մի քանի չափով ընդգծում են իրենց ներքին իմաստը: Արվեստ-

բան Լեոն Աբրահամյանը, Ռուդոլֆ Խաչատրյանի ստեղծագործությունների ազգային ակումբը «դեղնա», այսօրիսի համեմատություն է արել. «Գառնիի սաճումն ասիականապես ունեն այնպիսի հսկայական բաժնություն, որ կարծես թե ինչ-որ ժամանակ դեղի գողցիկ սաճար են բարձրացել անհիմանապես հսկաներ: Սակայն այդ անհամաչափությունն անհրաժեշտ է ընդհանուր ներդաստնության համար, միայն այդ դեղնում է սաճարը ճարտարապետներն ամբողջական դառնում: Կամ Հեթիսիմիի սաճարին հետագայում կցվում է մի փոքրիկ, անհամաչափ զանգակասուն, որը ներդաստնությունն միաձուլվում է միասնական ճարտարապետական հորինվածքին եւ ավելին՝ նրան մոնումենտալություն է հաղորդում (այս օրինակը հաճախ է վկայակոչում Ռուդոլֆ Խաչատրյանը): Գուցե՞ Ռուդոլֆ Խաչատրյանն իր արվեստով մարմնավորել է իր ժողովրդի ճարտարապետության գլուխգործոցների նկատմամբ սաճած անխնայ հիացմունքը»:

Ռուդոլֆ Խաչատրյանի՝ սարածության մեջ ստեղծած արվեստն այդ հայացքով մայելիս, իսկադեռ, ազգային ոգու խոր ու մնայուն մի շերտ ունի, հասկալիս, երբ սարածական գեղանկարչության մեջ նա հետեւել է հայ արվեստի միջնադարից մեկին: Սակայն, ընդհանուր հայացքով, Ռուդոլֆ Խաչատրյանի 90-ականների սկզբին ստեղծված արվեստը մեր առջեւ քաղնաչափ օրյեկտ է ժամանակակից կերտարվեստի մի նոր աշխարհ, որ միայն իրենց է ու ժամանակակից կերտարվեստում աճում «սեղավորվում» է աշխարհի հետ «խոսող» իր դիմապատկերով:

Rudolf Khachatryan (1937–2007)

Rudolf Khachatryan Digital Archive · rudolfart.com

I Don't Know What Tomorrow Will Bring

This file was downloaded from:

<https://rudolfart.com/publications/Pub-0213?lang=en>

Works by Rudolf Khachatryan © Heirs of Rudolf Khachatryan. Other texts, photographs and design © their respective authors. When using this material, please credit the source and link to the page above.

Рудольф Хачатрян (1937–2007)

Цифровой архив Рудольфа Хачатряна · rudolfart.com

Не знаю, что будет завтра

Файл скачан со страницы:

<https://rudolfart.com/publications/Pub-0213?lang=ru>

Произведения Рудольфа Хачатряна © наследники Рудольфа Хачатряна. Остальные тексты, фотографии и оформление © их авторы. При использовании материала укажите источник и ссылку на эту страницу.